

LIETUVOS RESPUBLIKOS
VAIKŲ IŠLAIKYMO IŠMOKŲ ĮSTATYMO NR. X-987 1, 2, 4, 6 IR 8 STRAIPSNIŲ
PAKEITIMO ĮSTATYMO IR LIETUVOS RESPUBLIKOS CIVILINIO KODEKSO
3.204 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTŲ
AIŠKINAMASIS RAŠTAS

1. Įstatymų projektų rengimą paskatinusios priežastys, parengtų projektų tikslai ir uždaviniai

1.1. Valstybės duomenų agentūros statistiniais duomenimis, 2024 m. apie 167 tūkst. šalies gyventojų gyveno žemiau absoliutaus skurdo ribos. Absoliutaus skurdo lygis šalyje 2024 m. buvo 5,8 proc. – palyginti su 2023 m., jis padidėjo 2,2 procentinio punkto. Namų ūkiuose su vaikais absoliutaus skurdo lygis 2024 m. buvo 5,3 proc. – palyginti su 2023 m., jis padidėjo 2,2 procentinio punkto (absoliutaus skurdo lygis – 14,2 proc.). Vaikų iki 18 metų skurdo rizikos lygis 2024 m. siekė 19 proc., tai yra 2 procentiniais punktais daugiau nei 2023 m.

Daugiau kaip pusė išsituokusių porų turi vaikų iki 18 metų. Dažniausiai skiriantis vienam iš tėvų, su kuriuo vaikas negyvena, priteisiamas vaiko išlaikymas.

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo praktikoje pripažįstama, kad *orientaciniu kriterijumi, priteisiant vaikui išlaikymą būtiniems poreikiams patenkinti, pripažintinas minimaliosios mėnesinės algos dydžio (toliau – MMA) išlaikymas, tačiau šis kriterijus yra tik orientacinis ir taikytinas atsižvelgiant į konkrečias bylos aplinkybes*¹. Minimalus darbo užmokestis paprastai gali tenkinti tik minimalius, būtinuosius žmogaus poreikius, o vaiko visapusiškam vystymuisi užtikrinti turėtų būti tenkinami ne tik jo būtinieji poreikiai². Todėl kiekvienu atveju vaikui išlaikyti reikalinga suma turi būti nustatoma atsižvelgiant į tėvų finansinius pajėgumus (turimą turtą, pajamas, turimų išlaikytinių skaičių, sveikatą ir pan.) ir kiekvieno vaiko poreikius (sveikatą, gabumus, kurie turi būti lavinami, ir pan.). Nuo 2025 m. sausio 1 d. MMA, atskaičius mokesčius, yra 777 eurai – po 388,50 euro iš kiekvieno tėvo.

Vienam iš tėvų tampa sudėtinga išlaikyti vaiką ir užtikrinti jo poreikių tenkinimą, jei kitas tėvas nemoka alimentų (jų dalies). Todėl, atsižvelgdami į Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 3.204 straipsnio 1 dalyje nurodytą valstybės prisiimtą pareigą, asmenys turi teisę kreiptis dėl vaiko išlaikymo išmokos skyrimo.

Vaiko išlaikymo išmoka, kuri, vadovaujantis Lietuvos Respublikos vaikų išlaikymo išmokų įstatymu, mokama asmenims, nesukakusiems 18 metų, taip pat vyresniems negu 18 metų asmenims, kuriems nustatytas 0–25 procentų darbingumo lygis ir kuriems iki sukankant 18 metų buvo nustatytas neįgalumas (toliau – vaikas), kai vaiko vienas iš tėvų nemoka lėšų vaikui išlaikyti, kurias privalo skirti asmuo pagal teismo sprendimą arba teismo patvirtintą vaiko išlaikymo sutartį ir kurios mokamos kiekvieną mėnesį, vienam vaikui per mėnesį negali būti didesnė negu 1,8 bazinės socialinės išmokos (toliau – BSI) dydžio. Nuo 2025 m. sausio 1 d. šis dydis – 126 eurai per mėnesį.

Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos 2025 m. rugpjūčio mėn. duomenimis, vaiko išlaikymo išmokas šiuo metu gauna apie 17 000 asmenų, vidutinis vaiko išlaikymo išmokos dydis – 121 euras, 2024 m. šioms išmokoms mokėti buvo panaudota 20 172,9 tūkst. eurų Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšų.

1.2. Dvidešimtosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos, kuriai pritarta Lietuvos Respublikos Seimo 2025 m. rugsėjo 25 d. nutarimu Nr. XV-439 „Dėl Dvidešimtosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos“, 177 ir 194 punktuose nustatyta:

¹ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2010 m. vasario 9 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-71/2010.

² Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2016 m. vasario 3 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-16-706/2016, 32 punktas.

177. Užtikrinsime didesnę finansinę paramą šeimoms: didinsime vaiko priežiūros išmokas, vaiko pinigų, plėsimė paramą didesnius socialinius įsipareigojimus turinčioms šeimoms – daugiavaikėms, vaikus su negalia auginančioms, vienišų tėvų šeimoms. Per kelerius metus įvesime nemokamą pradinį mokinių maitinimą. Plėsimė regioninio būsto jaunoms šeimoms programą.

194. Kovosime su vaikų skurdu. Vaiko gimimas neturi tapti skurdo rizikos veiksniu. Skurdą lemia daug priežasčių, todėl taikysime kompleksines priemones bendram skurdo lygiui mažinti.

1.3. Atsižvelgiant į tai, kas anksčiau išdėstyta, parengti Lietuvos Respublikos vaikų išlaikymo išmokų įstatymo Nr. X-987 1, 2, 4, 6 ir 8 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas (toliau – Įstatymo projektas) ir Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 3.204 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas (toliau – CK projektas; toliau kartu – Įstatymų projektai), kurių tikslai:

1.3.1. siekiant suteikti didesnę finansinę paramą šeimoms ir mažinti vaikų skurdo riziką, nuo 2026 m. liepos 1 d. padidinti vaiko išlaikymo išmokos, mokamos pagal Vaikų išlaikymo išmokų įstatymą, dydį;

1.3.2. siekiant teisinio aiškumo, mažinti teisėkūros infliaciją ir įgyvendinant subsidarumo principą, atlikti kitus Vaikų išlaikymo išmokų įstatymo bei Civilinio kodekso techninio pobūdžio pakeitimus.

2. Įstatymų projektų iniciatoriai ir rengėjai

Įstatymų projektus inicijavo ir parengė Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija.

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami Įstatymų projektuose aptarti teisiniai santykiai

3.1. Vaikų išlaikymo išmokų įstatymo 1 straipsnio 2 dalyje ir 2 straipsnio 2 dalyje vartojami terminai „darbingumo lygis“ bei „neįgalumas“.

Lietuvos Respublikos Seimas 2022 m. gruodžio 20 d. priėmė Lietuvos Respublikos neįgalųjų socialinės integracijos įstatymo Nr. I-2044 pakeitimo įstatymą Nr. XIV-1722 (toliau – Įstatymas Nr. XIV-1722), pagal kurį 2024 m. sausio 1 d. įsigaliojo Lietuvos Respublikos asmens su negalia teisių apsaugos pagrindų įstatymas, kuriame vietoje termino „darbingumo lygis“ vartojamas terminas „dalyvumo lygis“, o vietoje termino „neįgalumas“ – „neįgalumo lygis“. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, Vaikų išlaikymo išmokų įstatyme vartojama terminija suderintina su terminija, vartojama Asmens su negalia teisių apsaugos pagrindų įstatyme.

Atsižvelgiant į tai, kad asmenims iki 2005 m. liepos 1 d. buvo nustatomos invalidumo grupės, o nuo 2024 m. sausio 1 d. asmenims nustatytas specialiųjų poreikių lygis nebenustatomas (jis prilyginamas dalyvumo lygiui), Vaikų išlaikymo išmokų įstatymo 1 straipsnio 2 dalis ir 2 straipsnio 2 dalis tikslinama ir šiais aspektais, kad būtų užtikrinti asmenų su negalia teisėti lūkesčiai.

3.2. Vadovaujantis Vaikų išlaikymo išmokų įstatymo 6 straipsnio 3 dalimi, šiuo metu vaiko išlaikymo išmoka vienam vaikui per mėnesį negali būti didesnė negu 1,8 BSI dydžio, galiojusio mėnesį, už kurį mokama ši išmoka (šiuo metu – 126 eurai).

3.3. Prašymų skirti ir mokėti išmokas, skirtas vaikams išlaikyti, pateikimo, išmokų skyrimo, mokėjimo ir perskaičiavimo tvarka nustatyta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2018 m. rugsėjo 26 d. nutarimu Nr. 963 „Dėl Vaikų išlaikymo išmokų nuostatų patvirtinimo“. Įgaliojimas Lietuvos Respublikos Vyriausybei tvirtinti Vaikų išlaikymo išmokų nuostatus nustatytas tiek Vaikų išlaikymo įstatyme, tiek Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 3.204 straipsnio 2 dalyje.

3.4. Pagal Civilinio kodekso 3.204 straipsnio 1 dalį, valstybė išlaiko nepilnamečius vaikus, ilgiau kaip mėnesį negaunančius išlaikymo iš tėvo (motinos) ar iš kitų pilnamečių artimųjų giminaičių, turinčių galimybę juos išlaikyti.

Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas ne kartą savo sprendimuose³ yra pabrėžęs, kad socialinės paramos reguliavimas įstatymu yra viena svarbiausių konstitucinės teisės į socialinę paramą garantijų. Lietuvos Respublikos Konstitucijos (toliau – Konstitucija) 52 straipsnio formuluotė „valstybė laiduoja“, *inter alia*, reiškia, kad įvairių rūšių socialinė parama garantuojama tiems asmenims ir tokiomis pagrindais, kurie nustatyti įstatymais. Socialinės paramos rūšys, asmenys, kuriems skiriama socialinė parama, socialinės paramos skyrimo ir mokėjimo pagrindai, sąlygos, dydžiai pagal Konstituciją gali būti nustatyti tik įstatymu. Įgyvendinamaisiais teisės aktais, taigi ir Vyriausybės nutarimais, galima nustatyti tik įstatymų, reguliuojančių socialinę paramą, įgyvendinimo tvarką (procedūras).

Pagal Civilinio kodekso 3.204 straipsnio 2 dalį, valstybės teikiamo išlaikymo dydį, tvarką ir sąlygas nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė. Pažymėtina, kad nurodytas valstybės teikiamo išlaikymo, t. y. vaiko išlaikymo išmokos, dydis ir teisės į jį sąlygos šiuo metu nustatyti įstatymo lygmeniu (Vaikų išlaikymo išmokų įstatyme). Todėl, siekiant išvengti teisės aktų kolizijos, taip pat atsižvelgiant į nurodytą oficialiąją Konstitucinio Teismo doktriną, būtina keisti nurodytą Civilinio kodekso nuostatą.

3.5. Vaikų išlaikymo išmokų įstatymo 4 straipsnyje nustatyta, kad „išmokų administratoriaus patiriamos išmokų skyrimo, mokėjimo ir išieškojimo sąnaudų kompensuojamos pagal Lietuvos Respublikos Valstybinio socialinio draudimo fondo biudžeto atitinkamų metų rodiklių patvirtinimo įstatyme nustatytą procentinį dydį šioms sąnaudoms kompensuoti iš Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai skirtų valstybės biudžeto asignavimų.“

Minėtoje nuostatoje nurodytas įstatymo pavadinimas tikslintinas, vietoj jo nurodant Lietuvos Respublikos valstybės socialinių fondų biudžetų atitinkamų metų rodiklių patvirtinimo įstatymą, atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos valstybės socialinių fondų biudžetų sandaros įstatymo 12 straipsnio 1 dalyje nurodytą įstatymo, kuriuo atitinkamiems biudžetiniams metams tvirtinami valstybės socialinių fondų biudžetai, pavadinimą.

4. Siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama

4.1. Siūloma į Vaikų išlaikymo išmokų įstatymo 1 straipsnio 2 dalį ir 2 straipsnio 2 dalį įtraukti nuostatas apie asmeniui nustatytą dalyvumo lygį, specialiųjų poreikių lygį bei invalidumo grupę (siūloma nuostata: „nustatytas 0–25 procentų dalyvumo lygis (iki 2023 m. gruodžio 31 d. – 0–25 procentų darbingumo lygis ar didelių specialiųjų poreikių lygis arba iki 2005 m. birželio 30 d. – I invalidumo grupė“) ir pakeisti žodį „neįgalumas“ į „neįgalumo lygis“. Pvz., analogiška formuluotė nustatyta Lietuvos Respublikos viešojo keleivinio transporto lengvatų įstatymo 6 straipsnio 1 dalies 2 punkte.

Tai užtikrins teisėtus asmenų su negalia lūkesčius ir tai, kad Vaikų išlaikymo išmokų įstatyme vartojama terminija derės su Asmens su negalia teisių apsaugos pagrindų įstatymo terminija.

4.2. Atsižvelgiant į šio aiškinamojo rašto 1 dalyje nurodytas priežastis bei tikslus, kartu

³ Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2004 m. kovo 5 d. nutarimas „Dėl Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios Tarybos 1990 m. rugsėjo 27 d. nutarimo Nr. I-619 „Dėl Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų garantijų įstatymo taikymo“ 1 punkto, taip pat dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1996 m. liepos 5 d. nutarimu Nr. 808 „Dėl Socialinės pašalpos skyrimo ir mokėjimo nuostatų patvirtinimo“ patvirtintų Socialinės pašalpos skyrimo ir mokėjimo nuostatų 6.1.1 punkto (1996 m. lapkričio 6 d. redakcija), 6.1.4 punkto (1996 m. lapkričio 6 d. redakcija), 6.1.5 punkto (1996 m. lapkričio 6 d. redakcija), 7 punkto (1996 m. lapkričio 6 d. redakcija), 9 punkto ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2000 m. balandžio 17 d. nutarimu Nr. 441 „Dėl Socialinės pašalpos skyrimo ir mokėjimo nuostatų patvirtinimo“ patvirtintų Socialinės pašalpos skyrimo ir mokėjimo nuostatų 5.1.1 punkto, 5.1.7 punkto (2000 m. balandžio 17 d. ir 2000 m. liepos 14 d. redakcijos), 5.1.8 punkto (2000 m. balandžio 17 d. ir 2000 m. liepos 14 d. redakcijos), 5.4, 5.5.2, 9 punktų atitikties Lietuvos Respublikos Konstitucijai ir Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų garantijų įstatymo 10 straipsnio (1994 m. lapkričio 3 d. redakcija) 1 daliai“

pažymint, kad vaikų išlaikymo išmokų didinimas yra viena iš priemonių, galinčių padėti stiprinti finansinį šeimų, kurios patiria ekonominių sunkumų, saugumą, mažinti vaikų, augančių nepilnose šeimose, skurdo riziką ir skatinti socialinę įtrauktį, užtikrinant, kad vaikai turėtų lygias galimybes augti sveikoje ir saugioje aplinkoje, Vaikų išlaikymo išmokų įstatymo 6 straipsnio 3 dalies pakeitimu siūloma nuo 2026 m. liepos 1 d. padidinti vaiko išlaikymo išmokos dydį nuo 1,8 iki 2,5 BSI (nuo 126 iki 175 eurų) ir taip prisidėti prie skurdo rizikos mažinimo, ypač užtikrinant vaikų poreikių tenkinimą nepilnose (išsituokusiose) šeimose.

Siūlomas vaiko išlaikymo išmokos dydis – 2,5 BSI (175 eurai), įvertinus valstybės galimybes priiinti naujus finansinius įsipareigojimus, pasirinktas, siekiant, kad jis priartėtų bent prie pusės Lietuvos Aukščiausiojo Teismo praktikoje nurodyto rekomenduojamo vienam iš tėvų tenkančio vaiko išlaikymo dydžio (pusės MMA, atskaičius mokesčius – 388,50 euro).

Preliminariais Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos skaičiavimais, pritarus teikiamam pasiūlymui, padidės šiuo metu mokamos vaiko išlaikymo išmokos dydis, bet ne jos gavėjų skaičius. Teikiamam pasiūlymui įgyvendinti iš valstybės biudžeto 2026 metais reikėtų papildomai skirti apie 5 mln. eurų, o vėlesniais metais – apie 10 mln. eurų kasmet.

4.3. Siekiant teisinio ekonomiškumo, vadovaujantis subsidiarumo principu, Vaikų išlaikymo išmokų įstatymo 8 straipsnio pakeitimu siūloma nustatyti, kad šiuo metu Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu tvirtinamus vaikų išlaikymo išmokų nuostatus tvirtintų ne Lietuvos Respublikos Vyriausybė, o socialinės apsaugos ir darbo ministras.

4.4. Įgyvendinant šio aiškinamojo rašto 4.3 papunktyje nurodytą pasiūlymą, įvertinus šio aiškinamojo rašto 3.4 papunktyje nurodytą problematiką, kartu su Įstatymo projektu teikiamas ir CK projektas, kuriuo siūloma patikslinti Civilinio kodekso 3.204 straipsnio 2 dalį, nustatant, kad valstybės teikiamo išlaikymo dydis ir teisės į jį sąlygos nustatomi įstatymu. Pritarus teikiamam pasiūlymui, bus užtikrinta, kad Vaikų išlaikymo išmokų įstatyme ir Civiliniame kodekse nustatytas teisinis reguliavimas derės ir atitiks Konstitucinio Teismo oficialiojoje doktrinoje nustatytus socialinės paramos teisinio reguliavimo reikalavimus.

4.5. Vaikų išlaikymo išmokų įstatymo 4 straipsnyje nurodytas įstatymo pavadinimas tikslinamas, vietoj jo nurodant Lietuvos Respublikos valstybės socialinių fondų biudžetų atitinkamų metų rodiklių patvirtinimo įstatymą (pagal Lietuvos Respublikos valstybės socialinių fondų biudžetų sandaros įstatymo 12 straipsnio 1 dalyje nurodytą įstatymo pavadinimą).

Priimtų įstatymų įsigaliojimas

Siūloma nustatyti, kad Įstatymo projekto 1–3 straipsniais teikiami pasiūlymai dėl nuostatų, susijusių su Vaikų išlaikymo išmokų įstatymo terminijos pakeitimais, įsigaliojū kitą dieną nuo priimto įstatymo paskelbimo Teisės aktų registre; Įstatymo projekto 5 straipsniu teikiami pasiūlymai dėl Vaiko išlaikymo išmokų nuostatų tvirtinimo socialinės apsaugos ir darbo ministro įsakymu įsigaliojū 2026 m. sausio 1 d., nes jiems įgyvendinti reikės priimti įstatymų įgyvendinamuosius teisės aktus; Įstatymo projekto 4 straipsniu siūloma nuostata dėl vaikų išlaikymo išmokų didinimo įsigaliojū 2026 m. liepos 1 d.

Vėlesnis CK projekto įsigaliojimas nenustatomas, nes vaikų išlaikymo išmokų dydis ir teisės į šią išmoką sąlygos jau šiuo metu reglamentuoti atitinkamai Vaikų išlaikymo išmokų įstatymo 6 straipsnio 3 dalyje ir 7 straipsnyje.

Priimtų įstatymų taikymas

1. Siekiant užtikrinti sklandų Įstatymo projektu teikiamo pasiūlymo dėl vaiko išlaikymo išmokos dydžio pakeitimo įgyvendinimą ir tai, kad visiems vaiko išlaikymo išmokų gavėjams nuo

2026 m. liepos 1 d. būtų mokamos didesnio dydžio vaiko išlaikymo išmokos, kartu jiems nesukuriant pridėtinės administracinės naštos, Įstatymo projekte siūloma nustatyti priimto įstatymo taikymą apibrėžiančią nuostatą, pagal kurią iki 2025 m. birželio 30 d. paskirtų ir 2026 m. liepos 1 d. ar vėliau valstybės mokamų vaiko išlaikymo išmokų, skirtų vaikams išlaikyti, įskaitant išmokas, dėl kurių skyrimo ir mokėjimo pareiškėjas kreipėsi pakartotinai, dydis nuo 2026 m. liepos 1 d. be atskiro pareiškėjo prašymo perskaičiuojamas ir likusį nuo 2026 m. liepos 1 d. vaiko išlaikymo išmokų mokėjimo laikotarpį vaiko išlaikymo išmokos mokamos taikant keičiamo įstatymo 4 straipsnyje išdėstytą Vaikų išlaikymo išmokų įstatymo 6 straipsnio 3 dalies nuostatą dėl vaiko išlaikymo išmokos dydžio.

2. CK projektu teikiamiems pasiūlymams įgyvendinti priimto įstatymo taikymą reglamentuojančių nuostatų nereikia nustatyti.

Rodikliai, pagal kuriuos bus stebimas Įstatymų projektais teikiamų pasiūlymų įgyvendinimas

Socialinės apsaugos ir darbo ministerija kasmet vertins vaiko išlaikymo išmokų gavėjų skaičių, vaikų skurdo rizikos rodiklius bei lėšų, reikalingų vaiko išlaikymo išmokoms mokėti, panaudojimą.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai (jeigu rengiant Įstatymų projektus toks vertinimas turi būti atliktas ir jo rezultatai nepateikiami atskiru dokumentu), galimos neigiamos priimtų įstatymų pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta

Priėmus įstatymus, neigiamų pasekmių nenumatoma. Teigiamas priimtų įstatymų poveikis aptartas šio aiškinamojo rašto 1 ir 4 punktuose.

6. Kokią įtaką priimti įstatymai turės kriminogeninei situacijai, korupcijai

Priimti įstatymai įtakos kriminogeninei situacijai ir korupcijai neturės.

7. Kaip įstatymų įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir plėtrai

Priimti įstatymai tiesioginės įtakos verslo sąlygoms ir verslo plėtrai neturės.

8. Ar Įstatymų projektai neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams.

Įstatymų projektų nuostatos neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams.

Įstatymų projektais įgyvendinamos šios Dvidešimtosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos, kuriai pritarta Lietuvos Respublikos Seimo 2025 m. rugsėjo 25 d. nutarimu Nr. XV-439 „Dėl Dvidešimtosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos“, nuostatos, kuriomis numatoma užtikrinti didesnę finansinę paramą šeimoms (177 punktą) ir kovoti su vaikų skurdu (194 punktą).

Įstatymų projektais taip pat bus prisidedama prie 2021–2027 metų Europos Sąjungos fondų investicijų programos ir ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano „Naujos kartos Lietuva“ įgyvendinimo.

9. Įstatymų inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios

Priėmus įstatymus, naujų teisės aktų priimti, galiojančių pakeisti arba pripažinti netekusiais galios nereikės.

10. Įstatymų projektų atitiktis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimams ir Įstatymų projektų sąvokų ir jas įvardijančių terminų įvertinimas Lietuvos Respublikos terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka

Įstatymų projektai parengti laikantis Valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų ir atitinka bendrinės lietuvių kalbos normas.

Įstatymo projekto 2 straipsniu siūloma pakeisti Vaikų išlaikymo išmokų įstatymo 2 straipsnio 2 dalyje pateiktą sąvokos „Pareiškėjas“ apibrėžtį, t. y. apibrėžtyje vartojamus terminus suderinti su Asmens su negalia teisių apsaugos pagrindų įstatymu. Nurodytos sąvokos apibrėžties keitimas suderintas Terminų banko įstatymo nustatyta tvarka.

Civiliniame kodekse apibrėžtos sąvokos ir jas įvardijantys terminai CK projektu nekeičiami.

11. Įstatymų projektų atitiktis Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatoms ir Europos Sąjungos teisei

Įstatymų projektai atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos ir Europos Sąjungos dokumentų nuostatas.

12. Įstatymams įgyvendinti reikalingi įgyvendinamieji teisės aktai, šių aktų rengėjai ir terminai

Įgyvendindama Įstatymo projekto 5 straipsniu siūlomus pakeitimus, įsigaliosiančius 2026 m. sausio 1 d., iki 2025 gruodžio 31 d.:

1. Lietuvos Respublikos Vyriausybė turės pripažinti netekusiu galios Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2018 m. rugsėjo 26 d. nutarimą Nr. 963 „Dėl Vaikų išlaikymo išmokų nuostatų patvirtinimo“;

2. Socialinės apsaugos ir darbo ministerija turės parengti ir socialinės apsaugos ir darbo ministras patvirtinti Vaikų išlaikymo išmokų nuostatus.

13. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymams įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti

Lietuvos Respublikos 2026–2028 metų biudžeto patvirtinimo įstatyme vaiko išlaikymo išmokoms mokėti 2026 metais suplanuota 25 mln. eurų valstybės biudžeto lėšų. Pritarus Įstatymo projektu teikiamam pasiūlymui, t. y. nuo 2026 m. liepos 1 d. padidinus vaiko išlaikymo išmokos dydį nuo 1,8 iki 2,5 BSI, įvertinus, kad planuojamas BSI dydis nuo 2026 m. sausio 1 d. – 74 eurai, Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos preliminariais skaičiavimais, iš valstybės biudžeto 2026 metais papildomai reikėtų skirti apie 5 mln. eurų, o vėlesniais metais – apie 10 mln. eurų kasmet.

CK projektu teikiamiems pasiūlymams įgyvendinti valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų neprireiks. Sutaupyti lėšų neplanuojama.

14. Įstatymų projektų rengimo metu gauti specialistų vertinimai, rekomendacijos ir išvados

Rengiant Įstatymų projektus, nebuvo gauta specialistų vertinimų, rekomendacijų ir išvadų.

15. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia Įstatymų projektams įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno *Eurovoc* terminus, temas bei sritis

Reikšminiai Įstatymų projektų žodžiai, kurių reikia jiems įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, yra „vaiko išlaikymo išmoka“, „bazinė socialinė išmoka“.

16. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai
Nėra.